

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 455/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej A. s. r. o., K., v mene ktorej koná advokát JUDr. D. B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi a uzneseniami Okresného súdu Prešov sp. zn. 13 Er 883/2010 z 22. júna 2011, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoE/80/2011 z 21. decembra 2011 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 246/2012 z 26. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2013 doručená sťažnosť (doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 18. júna 2013 a 4. septembra 2013) obchodnej spoločnosti R., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“ a v citáciách

aj „sťažovateľ“), ktorými namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie (súdny proces) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a uzneseniami Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 Er 883/2010 z 22. júna 2011, Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoE/80/2011 z 21. decembra 2011 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 246/2012 z 26. februára 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že súdny exekútor na jej návrh podal na okresnom súde žiadosť o vydanie poverenia na začatie exekúcie. Exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu K.

Okresný súd právo sťažovateľky na výkon vykonateľných rozhodnutí odoprel, keď *„bez akejkoľvek ďalšej procesnej činnosti (vyjadrenie oprávneného, pojednávanie) exekučné konanie zamietol“*.

Podstata argumentácie sťažovateľky v sťažnosti spočíva v tvrdení, že všeobecné súdy nedisponovali rozhodcovským spisom a rozhodli bez jej účasti, pričom vykonali dokazovanie, ku ktorému sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť, a rozhodli bez nariadenia pojednávania. Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom, pričom v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru najvyššieho súdu, Ústavného súdu Českej republiky, Európskeho súdneho dvora a aj ústavného súdu, ktoré s vecou súvisia (napr. IV. ÚS 344/2012, II. ÚS 499/2012, I. ÚS 54/2012 zo 7. novembra 2012 a I. ÚS 38/2013), v ktorých ústavný súd v obdobných veciach sťažnosti sťažovateľky prijal na ďalšie konanie a vyslovil už aj porušenie jej práv. Prípád sťažovateľky je z pohľadu zásad dokazovania v princípe analogický aj s prípadom sp. zn. III. ÚS 60/04.

Okresný súd podľa sťažovateľky *„nevychádzal z obsahu rozhodcovského spisu“* a označenému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka vytýka jeho arbitrážnosť

a nepreskúmateľnosť pre nedostatok odôvodnenia v otázke týkajúcej sa prípadu, keď pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie súd nevykonáva dokazovanie.

Dovolací súd v odôvodnení napadnutých uznesení žiadnym spôsobom nezdôvodnil odklon od judikatúry ústavného súdu, na ktorú oprávnený poukázal v podanom dovolaní, a sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že „*prikaz oboznámiť sa s konkrétnymi právnymi a konkrétnymi skutkovými okolnosťami potrebnými za účelom zistenia nekalej povahy konkrétnej rozhodcovskej doložky obsahuje aj spotrebiteľské právo Európskej únie*“.

Exekučné súdy podľa sťažovateľky „*nepostupovali procesné správne a nevykonali riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických procesných pravidiel 122 a nasl. O. s. p.), a to za účasti oboch účastníkov a na pojednávaní, a za obsadenia súdu sudcom. Namiesto tohto procesného správneho postupu súdy vykonali dokazovanie bez účasti účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania za obsadenia súdu vyšším súdnym úradníkom, t. j. procesný postup, ktorý je dokazovaním, a súd ho môže riadne vykonať jedine na pojednávaní za obsadenia sudcom, vykonal vyšší súdny úradník. Okolnosť, že takto Okresný súd Prešov konal, znamená porušenie práva sťažovateľa na zákonného sudcu. Porušenie práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je teda dôsledkom porušenia ostatných namietaných základných práv sťažovateľa.*“.

V závere sťažovateľka uvádza, že „*Exekučné súdy nepostupovali procesne správne a nevykonali riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických procesných pravidiel (§ 122 a nasl. OSP), a to za účasti oboch účastníkov a na pojednávaní*“ .

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že označenými postupmi a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby označené rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označenými postupmi a uzneseniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré rozhodovali o jej návrhu na vykonanie exekúcie na základe právoplatného rozhodcovského rozsudku, v ktorej vystupovala ako oprávnená osoba. Porušenie svojich práv vidí v tom, že všeobecné súdy v exekučnom konaní rozhodli bez nariadenia pojednávania, hoci pre potreby § 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) vykonávali dokazovanie, čím jej odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V tejto súvislosti uviedla, že všeobecné sudy postupovali aj v rozpore judikatúrou ústavného súdu, ktorú nerešpektovali, a na túto jej námietku ani neodpovedali.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 13 Er 883/2010 z 22. júna 2011

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu preto, lebo na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka proti (v sťažnosti) namietanému uzneseniu okresného súdu podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľky predmetným uznesením okresného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol sťažovateľkinu sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoE/80/2011 z 21. decembra 2011

V tejto časti odôvodnenia ústavný súd uvádza, že lehoty na podanie sťažností proti uzneseniam krajského súdu považoval za zachované, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý

predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Z predložených listín vyplýva, že súdny exekútor doručil žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie o vymoženie sumy 35,85 € s prísl. na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku, ktoré vydal Arbitrážny súd K., pričom okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom vyzval súdneho exekútora na doplnenie návrhov na začatie exekúcií o poistné zmluvy. Súdny exekútor následne požiadal o uvedené listiny sťažovateľku.

Po doručení poistných zmlúv a všeobecných obchodných podmienok súdny exekútor tieto predložil okresnému súdu, ktorý uznesením z 22. júna 2011 č. k. 13 Er 883/2010-21 žiadosť súdnej exekútorky JUDr. E. B. o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia strany zmluvnej strany a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie na krajskom súde, v ktorom o. i. namietala, že napadnuté uznesenie je nezákonné, a svoje odvolacie dôvody oprela o ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a), b) d) až f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Krajský súd po preskúmaní odvolaní napadnutých uznesení okresného súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné.

Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia na s. 5 a s. 6 okrem iného uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že oprávnená s povinným uzavreli poistnú zmluvu, pričom povinná vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ. Oprávnený pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi je preto spotrebiteľskou zmluvou.

Namietané nesprávne právne posúdenie oprávneným nebolo opodstatnené. Súd prvého stupňa bol oprávnený pri exekučnom titule, ktorým je rozhodcovský rozsudok, preskúmať materiálnu i formálnu právoplatnosť rozhodnutia. V prípade, že zistí, že rozhodcovský rozsudok zaväzuje na plnenie, ktoré je právom nedovolené, v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi, je oprávnený ex offo exekučné konanie zastaviť (§ 45 ods. 1, 2 ZoRK). V danom prípade súd prvého stupňa žiadosť o udelenie poverenia zamietol postupom podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku pre neplatne dojednanú rozhodcovskú doložku vyplývajúcu zo Všeobecných poistných podmienok. Takýto postup súdu nemal za následok nesprávne rozhodnutie vo veci z dôvodu, že následne po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého rozhodnutia exekučný súd exekúciu zastaví postupom podľa ust. § 44 ods. 3 Exekučného poriadku.

Uplatnené námietky týkajúce sa právoplatne rozhodnutej veci neboli opodstatnené. Oprávnenie preskúmať materiálnu a formálnu právoplatnosť exekučného titulu vyplýva exekučnému súdu z osobitného právneho predpisu, t. j. zákona o rozhodcovskom konaní.

Navyše odvolací súd poukazuje na to, že pri posudzovaní obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 Občianskeho zákonníka), na čo súd prvého stupňa taktiež správne poukázal. Oprávnený v konaní nepreukázal, že by si povinná osobitne vyjedнала rozhodcovské konanie. Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je potrebné vykladať v súlade s cieľom smernice Rady 93/13/EHS, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 smernice). Aj na túto skutočnosť súd správne poukázal. Posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve bolo preto správne...

Oprávnený ďalej namietal, že exekučný súd nemôže vyhodnocovať zmluvné podmienky, preto podľa jeho názoru došlo k porušeniu ústavných práv.

K tejto odvolacej námietke odvolací súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa povinnosti exekučného súdu prihliadať na neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách (A., O., M. a iné). Proces pred rozhodcom je procesom súkromnoprávnym a nie je dôvod neaplikovať princípy súkromného práva, ak zákon o rozhodcovskom konaní priamo ukladá súdu zastaviť exekučné konanie pre rozpor vymáhaného plnenia s dobrými mravmi (pórov. IV. ÚS 5/2011, IV. ÚS 60/2011).

Podľa ust. § 33 ods. 2 ZoRK, rozhodcovský súd vydá rozhodcovský rozsudok,

a) ak rozhoduje o veci samej,

b) na základe zmierny uzavretého účastníkmi rozhodcovského konania.

(2) Rozhodcovský súd musí rozhodnúť o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo uplatnenom dodatočne počas rozhodcovského konania; nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov. Nemožno prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné.

Aj rozhodcovský súd je povinný rozhodnúť o návrhu v súlade so zásadou poctivého obchodno-právneho styku a dobrých mravov (§ 31 ods. 3 ZoRK).

Ďalšie uplatnené námietky týkajúce sa zachovania zásady rovnováhy procesných práv a povinností v rozhodcovskom konaní, ako aj možnosti vyjadrenia sa k žalobe, podania návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku neboli opodstatnené z dôvodu, že v exekučnom konaní súd nevykonáva dokazovania na základe osobitného právneho predpisu. V prípade rozhodcovského rozsudku posudzuje len to, či priznané plnenie nie je v rozpore so zákonom, nezaväzuje na plnenie nedovolené alebo v rozpore so dobrými mravmi. Ide o osobitné oprávnenie exekučného súdu vyplývajúce mu z osobitného právneho predpisu...“.

Pokiaľ ide o argument sťažovateľky, že okresný súd nenariadil pojednávanie a neumožnil jej uplatnenie základných procesných práv (poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 60/04), krajský súd uviedol, že „predmetné rozhodnutie ústavného súdu vychádzalo z iných okolností. Oprávnenému, ako účastníkovi konania nebola v exekučnom konaní odňatá možnosť konať pred súdom, lebo v prípade, ak nejde o obligatórne nariadenie pojednávania, môže súd rozhodnúť na základe listinných dôkazov. Postupom exekučného súdu, ktorý rozhodol len na základe listinných dôkazov, nebola oprávnenému odňatá možnosť konať pred súdom.“.

Ústavný súd uvádza, že na nenariadenie pojednávania použil krajský súd zákonný dôvod a vzhľadom na charakter prerokúvanej veci (čo je v stávke, pretože ide o malichernú vec) nepovažoval jeho nariadenie za dôvodné. Hoci využitie zákonného dôvodu na nenariadenie pojednávania súdom nemôže byť samo osebe považované za porušenie základného práva účastníka konania (obdobne II. ÚS 160/2013), môže byť napadnuté opravným prostriedkom na súde vyššieho stupňa (k čomu v danom prípade aj došlo).

Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nemá v žiadnom prípade arbitrárny charakter. Ústavný súd tiež už judikoval, že „... judikatúra Súdneho dvora Európskej únie vychádza z predpokladu, že kontrolu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách má súd realizovať ex offo, pričom nevyhnutnosť tohto postupu je daná povahou a významom verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľa.“ (II. ÚS 235/2012). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s takýmto prístupom a z neho plynúcim právnym názorom krajského súdu vysloveným v odvolacom konaní nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 246/2012 z 26. februára 2013

Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý o ňom rozhodol tak, že ho odmietol ako neprípustné. Okrem toho zamietol aj jej návrh

na prerušenie konania z 2. augusta 2012, ktorý odôvodnila tým, že ústavný súd 3. júla 2012 pod sp. zn. IV. ÚS 344/2012 v obdobnej veci prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Ústavný súd však preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie odmietol ako neprípustné a zamietol jej návrh na prerušenie konania, a nezistil pritom žiadnu skutočnosť signalizujúcu svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Podľa názoru ústavného súdu koncipované uznesenie najvyššieho súdu a jeho odôvodnenie na s. 4 až s. 9 je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov, zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní, nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto ani z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľky. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne iba tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je tento prípad.

Argumentácia sťažovateľky uvedená v jej sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť opodstatnenosť záverov najvyššieho súdu, ktoré vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil. Najvyšší súd sa tiež vysporiadal s námietkami sťažovateľky, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov [§ 237 písm. a) OSP], že súdy zaťažili konanie tzv. inou vadou [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a tiež že postupom okresného súdu a krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Ako je zrejmé, ochrana práv spotrebiteľov je tiež predmetom úpravy únieového práva a rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorá sa zaoberá jeho viacerými aspektmi. Na podporu svojho tvrdenia, že v súdnych konaniach, v ktorých dochádza k skúmaniu súdnej či arbitrážnej doložky v spotrebiteľských zmluvách, je súd povinný nariadiť aj pojednávanie, sťažovateľka uviedla viaceré rozsudky Súdneho dvora.

Tu treba uviesť, že ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 499/2013 z 10. júla 2013 rozhodol v prospech sťažovateľky a tiež prijal i ďalšie sťažnosti na ďalšie konanie, ale táto skutočnosť ešte i vzhľadom na vysvetlenie najvyššieho súdu na s. 5 svojho odôvodnenia nemôže mať na „preskúmanú vec účinky záväzného aplikačného pravidla“, ak navyše v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 595/2012 a pod sp. zn. III. ÚS 264/2012 boli sťažnosti sťažovateľky ešte predtým odmietnuté ako zjavne neopodstatnené a s týmito dôvodmi sa III. senát plne stotožňuje.

Okrem toho ústavný súd sa stotožnil aj s názorom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na prerušenie dovolacieho konania, že „*samo podanie ústavnej sťažnosti v inej právnej veci, dokonca ani jej prijatie Ústavným súdom... na ďalšie konanie nie je dôvodom, so zreteľom na ktorý treba dovolacie konanie prerušiť (v tejto súvislosti porovnaj tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2012 sp. zn. 3 Cdo 200/2010)*“.

4. Čo sa týka námietky sťažovateľky, podľa ktorej v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 246/2012 došlo k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto časti je neprípustná (obdobne čiastočné odmietnutie sťažnosti sťažovateľky sp. zn. I. ÚS 499/2012 z 8. novembra 2012).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľka síce podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, avšak námietku nesprávneho obsadenia okresného súdu, teda že namiesto sudcu konal a rozhodoval vyšší súdny úradník, neuplatnila. Formálne využila účinný právny prostriedok poskytnutý zákonom, avšak z materiálneho hľadiska vzaté tak neurobila, lebo uvedenú námietku v dovolaní neuplatnila.

Sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že by k nesplneniu podmienky využitia účinného právneho prostriedku ochrany práva došlo z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013